

UR PAPPERS-, TRÄVARU- OCH INDUSTRIITIDSKRIFT
FÖR FINLAND 1921

G. K. Bergman :

**PROFESSUREN I SKOGS-
PRODUKTERNAS KEMI OCH
KEMISKA TEKNOLOGI VID
ÅBO AKADEMI**

1. C.
Åbo Akademi
Kapsel

I. c.
Ab
Kap

Professuren i skogsprodukternas kemi och kemiska teknologi vid Åbo Akademi.

Kort efter det Åbo Akademi begynt sin verksamhet vaknade i kretsar som stodo den nya högskolan nära tanken att utvidga akademins läroprogram till praktiska områden genom grundandet av en fakultet, där teknisk undervisning skulle meddelas. Den utomordentliga betydelse som kemin visat sig äga i nutiden, vilket särskilt framgått under världskriget, gjorde att kemin blev den centrala vetenskap, på vilken den tekniska undervisningen ansågs böra grundas. Då akademien tidigare i sin matematisk-naturvetenskapliga fakultet, där undervisning redan meddelats i kemi, fysik, geologi och mineralogi samt matematik, kunde erbjuda de studerande en för framtida teknisk-kemiska studier nödvändig underbyggnad, låg tanken nära till hands att i anslutning till nyssnämnda fakultet grunda en ny kemisk-teknisk sådan. Hösten 1918 överlämnades till Åbo Akademi såsom donation ett belopp av över 2 miljoner mark i och för denna tankes förverkligande, varjämte ett belopp av 155,000 mk tecknades huvudsakligen av industriella företag i Åbo såsom årsbidrag

i tio års tid för den påtänkta nya fakultetens upprätthållande. Ytterligare hade akademien glädjen att av friherrinnan Greta von Julin få emottaga en donation av en miljon mark för ett syftemål som stod det tilltänkta företaget nära, uppförande och inredande av ett metallurgiskt institut vid akademien.

Med anledning av de gjorda betydande donationerna och utfästelserna ansåg sig akademien kunna skrida till åtgärder avseende den nya fakultetens planläggande och upprätthållande. Hösten 1918 tillsattes av konsistorium en beredningskommitté, bestående av professorer vid akademien samt utomstående med kemisk och industriell verksamhet förtrogna sakkunniga. Med tanke på vårt lands naturtillgångar och dess naturliga industrier ansåg denna kommitté, att den planerade nya fakulteten borde, utom undervisning i allmän kemisk teknologi och övriga för en grundlig teknisk utbildning nödiga fackämnen, kunna meddela specialundervisning till en början åtminstone i skogsprodukternas kemi och kemiska teknologi, en tanke som fann varmt understöd hos de sakkunniga, professorerna Ossian Aschan, Svante Arrhenius, Peter Klason, Wilh. Palmaer och generaldirektör Sam Eyde, vilka på konsistorii anhållan sedermera avgåvo yttrande över beredningskommitténs förslag. Då det ligger utom ramen för denna uppsats att i övrigt ingå på förslaget till den nya fakultetens organisation m. m. förbigås detta här.

En av beredningskommitténs medlemmar vände sig emellertid till de industriella sam-

manslutningar, pappers-, cellulosa- och sågverksindustriernas organisationer, som ägde direkt intresse av nyssnämnda specialundervisnings bedrivande i landet och hemställde hos dem, huruvida icke ekonomiskt stöd från deras sida kunde påräknas för sakens realiserande. Man hade även snart den stora tillfredsställelsen att erfaras, att bergsrådet Gösta Serlachius, häradshövding Jacob von Julin och doktor W. Rosenlew icke endast lyckats intressera särskilda firmor för saken och av dem utverka ett betydande bidrag ~~som~~ under två år beviljades att utgå i viss proportion till mängden exportvara, utan även att dessa genom personliga stora donationer i syfte att möjliggöra sakens snara förverkligande gjort ett det betydelsefullaste inlägg i saken. Nu kunde man skrida till den kemisk-tekniska fakultetens upprättande, och till omedelbart besättande av i främsta rummet professuren i skogsprodukternas kemi och kemiska teknologi. Professuren är numera sedan den 1 januari 1921 besatt i det att till professor i skogsprodukternas kemi och kemiska teknologi, efter det professorerna, statsrådet Edv. Hjelt och Ossian Aschan såsom sakkunniga avgivit sitt utlåtande, kallats filosofiedoktorn *Erik Hägglund*. Denna professur är emellertid i likhet med fakultetens övriga förutsedda lärostolar upprättad för en tid av tio år, men hoppas man, att i den mån bidragen från industriellt håll inflyta kunna förändra professuren till en beständig sådan.

Då det torde intressera tidskriftens läsare att erfaras något om innehavaren av professu-

ren, som ju är den första och tillsvidare den enda i sitt slag i landet hava vi vänt oss till professor Hägglund som på begäran om sin utbildning och verksamhet hittills benäget meddelat följande.

Dr Erik Hägglund är född 1887 i Hässjö socken i Vesternorrlands län i Sverige, blev student vid Sundsvalls högre allmänna läroverk 1906 och inskrevs vid Stockholms Högskola, där han egnade sig åt studiet av kemi, fysik och matematik, vilket ledde till filosofisk ämbetsexamen 1909 samt filosofielicentiatexamen 1911 och avslutades genom vinnande av doktorsgrad genom en avhandling „Hefe und Gärung in ihrer Abhängigkeit von Wasserstoff- und Hydroxylionen” år 1914.

Ett tillfälle att göra sina specialstudier praktiskt fruktbarande fick dr Hägglund under sin anställning vid Bergviks sulfitspritsfabrik i egenskap av ledare för driften under åren 1911—1915.

År 1916 kallades dr Hägglund till Tyskland som expert på sulfitspritsfabrikationen och träkemi. Under sin vistelse i Tyskland har han vid särskilda tillfällen anlitats av de officiella myndigheterna såsom sakkunnig vid diskussioner av frågor inom sin specialforskning och av den även hos oss bekanta „Verein der Zellstoff- und Papierchemiker” tillkallats för att i gemenskap med professorerna Schwalbe, Heuser m. fl. revidera kontrollmetoderna inom sulfit- och natroncellulosafabrikationen. I Sverige har dr Hägglund deltagit i behandlingen av frågan om sulfitspriten som motorbränsle. Att dr Hägglund även av

vårt lands regering anlåtats som sakkunnig vid behandlingen av sulfitsprittfrågan torde för tidskriftens läsare vara känt.

Förutom den tidigare nämnda avhandlingen har dr Hägglund offentliggjort ett flertal vetenskapliga uppsatser i fysikalisk, analytisk, organisk och jäsningskemi samt kemisk teknologi, stående i nära samband med hans specialstudium, med tillämpningar särskilt på cellulosaindustrin. För de flesta tekniker i facket torde hans monografier „Die Sulfitablauge und ihre Verarbeitung auf Alkohol” och „Die Hydrolyse der Zellulose und des Holzes”, som utkommit i de kända skrifterierna „Sammlung Vieweg” och „Sammlung chemischer und chemisch-technischer Vorträge”, vara kända och uppskattade. Nämna vi ytterligare, att dr Hägglund lämnat bidrag till belysande av frågorna om ligninets egenskaper, om svartkok och sockerbildning vid sulfitecellulosaprocessen, om sulfitlutens koncentration genom frysning och indunstning, samt kritiskt belyst metoderna för cellulosa-bestämming och för torrhaltbestämning i cellulosa hava vi, utan att ingå på ett uppräknande av de enskilda uppsatserna, lämnat en bild av dr Hägglunds verksamhet som forskare och författare inom träförädlingens kemi.

På allra senaste tid har dr Hägglund funnit tillfälle att med tekniskt och ekonomiskt understöd av Th. Goldschmidt A. G. i Essen samt av Fürst Henckell-Donnersmarck-Friedländer koncernen bedriva arbeten som röra bland annat försöckring av träavfall, en ny regenereringsmetod av natroncellulosaluten,

framställningen av tekniskt användbar acetylcellulosa ur träcellulosa samt glycerinframställning ur socker, vilka nya uppslag likvisst ännu icke kunna offentliggöras.

Såsom av ovanstående torde framgått, kan Åbo Akademi, som lyckats vid sig fästa denna unga begåvade kraft, skatta sig lycklig att kunna anförtro undervisningen i det betydelsefulla facket åt professor Hägglund. Det återstår att hoppas, att akademien även skall få behålla honom länge, samt att hans personliga insats och den grund han lägger hos unga blivande cellulosatekniker må bli fruktbar och lända såväl akademien som vår industri och forskning till heder och gagn.

G. K. Bergman.

Helsingfors 1921. Holger Schildts tryckeri.